

УДК 327(477):316.663(=161.2:1-87)

РОЛЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНСТИТУЦІЙ ЗАХІДНОЇ ДІАСПОРИ У ПРОЦЕСІ ЗМІЦНЕННЯ ГЕОПОЛІТИЧНОГО СТАНОВИЩА УКРАЇНИ

Олена Ручко

*Науково-дослідний інститут українознавства,
відділ філософії та геополітики,
вул. Ісаакіна 18, 01135, Київ, Україна
e-mail: elvdyakova@gmail.com*

Досліджено появу та розвиток соціально-економічних організацій українських іммігрантів на території Сполучених Штатів Америки, Канади, Німеччини, Франції, Великої Британії й Австралії. З'ясовано їхній вплив на розвиток взаємозв'язків незалежної України з досліджуваними країнами. Проаналізовано внутрішню діяльність української діаспори Північної Америки, західноєвропейських країн і Австралії, що здійснюється з метою ознайомлення мешканців країн їхнього поселення з проблемами України, та міжнародні зовнішні зв'язки, а допомогою яких українські іммігранти прагнуть допомогти своїй Батьківщині.

Ключові слова: українська діаспора, соціально-економічні організації, міжнародні зв'язки, геополітика, економічний розвиток, соціальні здобутки.

Українська діаспора успішно функціонує на різних континентах, зокрема у країнах, котрі мають потужний вплив на формування міжнародного іміджу України, її геополітичне становище та можуть надати нашій державі необхідну підтримку. Саме на території цих країн українцям вдалося розбудувати потужну мережу соціально-економічних, громадсько-політичних, освітньо-наукових і культурно-містецьких організацій, які самі собою становлять вагомий вплив на нашу державу і лобювати її інтереси на світовій арені. Українська діаспора вже неодноразово доводила свою міць упродовж різних періодів історії.

Представники західної української діаспори, куди належать українці, які мешкають на території Північної та Південної Америки, Австралії, Нової Зеландії та країн Західної Європи отримали можливість розбудувати мережу етнічних організацій та установ на території зазначених демократичних країн, що допомогло їм функціонувати як діаспорі, та незважаючи на значну інтегрованість у суспільне життя країн проживання, зберегти етнічну ідентичність на відміну від представників східної української діаспори, котрі мешкають на території суверенних держав, що виникли на пострадянському просторі. Тому впливати на процес зміцнення геополітичного становища України мають змогу лише українські інституції західної діаспори.

Мета статті – дослідити розвиток українських іммігрантів та їхніх інституцій на території США, Канади, Австралії, Німеччини, Великої Британії, Франції, проаналізувати їхні економічні й соціальні здобутки, з'ясувати роль їхніх організацій у процесі зміцнення геополітичного становища України.

Для написання використовували праці науковців, громадських діячів, журналістів, спогади бізнесменів, засновників соціально-економічних організацій, а також українських дослідників діаспори це: В. Абліцов, Н. Бай, Ю. Бачинський, Т. Бик, О. Бойків, М. Болдох, М. Боровик, М. Бушин, І. Винниченко, В. Гавриш, І. Гуменюк, М. Данильченко, Ж. Дюпон-Мельниченко, С. Єсельчик, В. Жила, А. Жуківський, В. Карпенко, С. Качараба, К.

Кейданський, Р. Кириченко, І. Ключковська, О. Косован, Р. Кравець, П. Кравчук, Л. Лаврівський, Л. Маганья, В. Маруняк, Р. Микитович, Л. Мишуга, С. Наріжний, М. Настасівський, С. Наумович, Н. Нікітіна, І. Павликовська, М. Павлишин, П. Павлюкевич, Л. Полтава, П. Рафалюк, С. Ришкович, П. Рогатинський, П. Романишин, Г. Сімченко, Р. Сміт, Н. Совінська, І. Срібняк, П. Стасюк, М. Сулима, О. Терлецький, М. Тимошик, Н. Тиндик, Л. Толопко, Р. Томас, В. Трошинський, Т. Чубіна, В. Чумер, А. Шевченко, Г. Щигельська, В. Яріш.

З XVI ст. через різні причини (економічні, соціальні, політичні, моральні) українці почали дедалі частіше шукати притулку та можливості реалізувати себе на чужині. Масового характеру ці процеси набували поступово, але підґрунтя української діаспори у розглядуваних західноєвропейських країнах почало закладатися у другій половині XIX ст. – на початку XX ст. До західної Європи вирушали економічні (спочатку на сезонні заробітки, а згодом – на постійній основі) й політичні емігранти (на постійне поселення або транзитом до інших країн), а також студенти (не всі з них поверталися назад на Батьківщину) [16, с. 96–102; 24, с. 355–373; 29, с. 47].

До Північної Америки українці почали з'являтися численними групами з другої половини XVII ст. до середини XIX ст., після чого розпочалася масова імміграція. До США українці прибували насамперед у вигляді промислових робітників на тимчасовій (так вони думали) основі, а до Канади як сільськогосподарські – на постійне місце проживання, часто навіть з родинами. Основу української діаспори Північної Америки становили емігранти зі західноукраїнських земель. Соціальні, культурні й релігійні аспекти життя в обох країнах були схожими, і українцям довелося до них пристосовуватися: боротися з упередженим ставленням до себе англосаксонського населення, вивчати мову, підвищувати кваліфікаційний рівень.

До Австралії українці приїжджати наприкінці XIX ст., але це були поодинокі випадки [7]. Більшість з них повністю асимілювалися ще до початку Другої світової війни, лише одиниці ввійшли у контакт з представниками післявоєнної імміграції.

На початку XX ст. українські емігранти у досліджуваних західноєвропейських країнах закладали основи національного громадського життя, сформувавши відповідні організації та товариства. У Німеччині воно зароджувалося після Першої світової війни в окремих національних таборах військовополонених (Зальцведель, Вецляр, Раштадт), де проводилися політичні заходи [56, с. 5–8], активна культурно-освітня робота [71, с. 52], розгортали діяльність кооперативні товариства [59, с. 51, 120–123, 403]. Цьому сприяло компактне проживання значної кількості українців, наявність серед них інтелігенції та допомога місцевої влади. У Франції громадські організації поставали не так масово, але розвивалися активно [12]. Першими творцями українського організованого життя у Великій Британії стали військові українського походження, які опинилися там унаслідок воєнних подій.

У США більшість робітників працювали у гірничодобувній та металургійній промисловості, а також на будівництві. Згодом вони розширили сферу трудових інтересів текстильна промисловість, пральні, харчова індустрія тощо. Тяжко працювати доводилося жінкам і малолітнім дітям [3, с. 111–116]. На території Канади ще у 90-х роках українці створювали однорідні поселення у степових провінціях, де займалися фермерством (земельні наділи вони отримували від уряду Канади) [30, с. 83 – 84], паралельно наймитуючи у багатих землевласників, або працювали робітниками на будівництві, залізницях, лісорозробках та ін. [66, с. 228–237].

Наприкінці XIX – на початку XX ст. серед українських іммігрантів виокремилися підприємці [62, с. 51–52]. Їх налічувалося, але, поступово, ця кількість збільшувалася. Вони здавали в оренду нерухомість, займалися шинкарством, що іноді перетворювалося на ресторанний бізнес; згодом почали утримувати різноманітні крамниці, оволодівали ремісництвом, задаючи тон у громадському житті українців Північної Америки. Ще до Першої світової війни у США розгорнули діяльність українські фінансові кредитні кооперативи, обслуговуючи сотні членів. Це стало початковими кроками до банківської справи. Відтак українці опанували ще складніші види підприємницької діяльності: надання ритуальних послуг; операції з нерухомістю – будівництво домів для продажу; перепродаж землі, будинків та будівельних матеріалів. Одні з них банкрутували, інші розвивалися справу до великих розмірів. Загалом у бізнесі гідно конкурувати з американцями українці змогли лише після Другої світової війни, коли до США приїжджали українські політичні емігранти [14, с. 361–363; 48, с. 825–827].

Від самого початку перебування на території північноамериканських країн українці опинилися у вирі робітничих рухів, що спалахували і на локальному, і на загальнодержавному рівнях. У США українці долучалися до них спочатку мимоволі (як штрейкбрехери), а згодом свідомо [37, с. 21–28; 62, с. 40]. Українські робітники, котрі жили у містах Канади, також почали масово приєднуватися до місцевого робітничого руху [68, с. 82–84], вступаючи у професійні спілки, фермерські організації, рухи безробітних і под. [30, с. 132]. У Канаді робітничий рух розвивався за тією ж схемою, що й у США, лише на декілька десятиліть пізніше. Отже, українці стали складовою частиною боротьби за поліпшення робітничих прав у Північній Америці.

У період між двома світовими війнами на території Західної Європи опинилося чимало українських політичних емігрантів, колишніх солдат різних армій, військовополонених, серед них освітяни, науковці, кооператори, представники різних професій, культури, мистецтва та ін. [32, с. 177; 16, с. 97–98; 29, с. 47]. Це активізувало розвиток українського громадсько-політичного життя у Німеччині та Франції, яким керували політичні емігранти: українці почали працювати у міжнародних громадських організаціях, популяризувати українську справу в нових країнах проживання. Часто вони об'єднувалися навколо провідних постатей, мали власні пресові органи, бібліотеки, влаштовували курси, культурно-мистецькі заходи, відзначали національні свята тощо. Проте це громадсько-політичне життя не було цілісним через суперечки на політичній, релігійній і регіональній нивах. Натомість у Великій Британії воно розвивалося кволо через незначну кількість поселенців та їхню неосвіченість, а новостворені українські організації мали переважно самопомоговий, культурно-освітній, інформаційний характер, а політична діяльність українських емігрантів не була помітною [41, с. 98–99].

У міжвоєнний період українці Північної Америки почали замислюватися про громадянство нових країн поселення. Під час світової економічної кризи кін. 20-х – початку 30-х років чимало українських робітників втратили роботу, збанкрутувало багато ферм, а підприємці масово лишалися свого бізнесу [8, с. 253–255; 13, с. 21, 43–46]. Проте поступово життя українських іммігрантів у Північній Америці поліпшувалося: вони підвищили кваліфікаційний рівень, оволоділи англійською мовою і наприкінці 30-х років переважно мали непогані матеріальні статки, власне житло, допомагали родичам в Україні [42, с. 39–41; 65, с. 52–55]. Їхні ж діти володіли мовою, отримали освіту і були повністю інтегровані в середовище країн проживання, зберігаючи етнічну ідентичність.

Друга світова війна змусила українську еміграцію у західноєвропейських країнах суттєво згорнути національну діяльність, мінімізувавши її впродовж війни й у перші

повоєнні роки. У цей період зросталася збільшуватися кількість українських емігрантів у Німеччині та Франції за рахунок оstarбайтерів, політичних в'язнів, політичних утікачів, військовополонених, українських військових та ін. [39, с. 8–11; 53, с. 46–51]. Серед них налічувалося багато високоосвічених людей. Так, В. Трошинський зазначає, що українська політична еміграція за своїм соціальним статусом в закордонних умовах мало чим відрізнялася з поміж заробітчанської [64, с. 5–29]. Між політичною та заробітчанською еміграцією існував тісний контакт.

Після закінчення Другої світової війни безліч нових емігрантів з різних частин України перебували в перші роки у німецьких таборах для біженців і «переміщених осіб» [49, с. 64]. Початки діяльності українських громадсько-політичних організацій були закладені переважно саме у цей період. Не всі з них витримали випробування часом, але деякі продовжують діяти і нині в багатьох країнах Західної Європи [22, с. 440–441]. Виникли таборові школи, майстерні, кооперативи, університети, видавничі організації. Розвивалася література, образотворче мистецтво, засновувалися політичні організації [45]. Регулярно відбувалися богослужіння, культурно-мистецькі заходи, діяли різноманітні освітні та наукові заклади, видавництва, театри, бібліотеки; працювали секції – наукові, письменників і журналістів, образотворчих мистецтв, церковно-релігійні, жіночі, молодіжні організації (СУМ, «Пласт», Рада фізичної культури), студентські, фахові (письменників, митців, музик, журналістів, вчителів, лісників, інженерів, купців та промисловців, лікарів, кооператорів, юристів тощо), допомогові, інвалідів, політичних в'язнів; розбудовувалися майстерні і кооперативи; створювали надбудови тощо [35, с. 122, 146–149; 46, с. 13–28; 39, с. 55]. Займалися українські іммігранти і підприємницькою діяльністю як у таборах, так і поза ними [32, с. 184–185].

Діяльність усіх громадських організацій у Німеччині проходила від початкової активності (до серед. 1948 р.) до поступового завмирання у зв'язку з переселенням найактивнішої частини до інших країн (1951 р. і далі) [35, с. 241–243, 250, 259–260, 267, 313–314, 321; 25, с. 118–123].

Вже з 1947 р., щойно з'явилася можливість, українці почали виїжджати спочатку до європейських країн (Англія, Бельгія, Франція), згодом до Південної Америки [19, с. 55–57; 69, арк. 54–66; 70]. З березня 1948 р. вони отримали можливість масового переселятися до Австралії. Невдовзі до прийому іммігрантів приєдналися інші країни, у т.ч. США та Канада. Кожна країна мала свій підхід і свої специфічні умови, на яких приймала переселенців, перевагу надавали здоровим і працездатним особам. Тобто, по таборах для депортованих осіб залишилися переважно люди, яким по декілька разів відмовляли [35, с. 330, 335]. Переселенці насамперед прагнули потрапити до північноамериканських країн, де були найкращі умови праці й побуту.

У різних країнах Європи залишилося близько 80 тис. українців. Усі решта емігрували до США, Канади, менше – в Південну Америку та Австралію. Це були люди переважно молодшого та середнього віку, які належали до інтелігенції [22, с. 431–448].

Загалом післявоєнний період у житті української діаспори західноєвропейських країн охарактеризувався послабленням громадсько-політичного життя у Німеччині та посиленням у Великобританії та Франції, що було пов'язано з переселенням більшості провідників українського громадсько-політичного життя та перенесенням національних інституцій з Німеччини до країн Північної Америки, Західної Європи та Австралії.

Після Другої світової війни до Франції прибули політичні емігранти, які мали значно вищий культурний рівень, ніж заробітчани. Це були переважно молоді люди, які перейняли керівництво політичним і громадським життям [34, с. 119–121]. Післявоєнна

українська еміграція у Великій Британії також була політичною. У цей період засновано багато національних організацій з метою надання моральної та матеріальної допомоги українським іммігрантам, шкіл для дітей, курсів англійської мови для дорослих, танцювальних і драматичних гуртків тощо [69, арк. 67–75]. Після Другої світової війни українці в Західній Європі розбудували досить широку мережу нових громадських організацій та установ [22, с. 440–441], за допомогою яких постійно підтримували свій народ: передавали кошти для діяльності українських політичних партій; підтримували політв'язнів та їхні родини, борців з тоталітарним режимом, студентів; розвивали українську освіту; допомагали голодуючим тощо [55, арк. 31–54].

Після масового переселення фінансова база організованого життя, забезпечена в таборовому періоді українцями у Німеччині, перейшла на інші джерела: допомогу канадських і американських організацій, церков і німецькі дотації [40, с. 54]. Напр. 1950-х рр. суспільно-громадське і культурне життя української громади в Німеччині почало поволі відроджуватися [36, с. 17–20, 72, 87–88, 92, 97–98], в 1960-х рр. припинився масовий виїзд українців, а на поч. 1970-х рр. вже знову діяли різноманітні українські організації й установи [39, с. 55], хоча, порівняно з попередніми періодами українська громада значно зменшилася і фактично не поповнювалася аж до здобуття Україною незалежності, залишаючись однією з найменшчисельніших, не впливових і незначних українських діаспор у світі [28].

Після Другої світової війни серед українських емігрантів США збільшилася частка представників інтелігенції, вчених, митців та дипломованих спеціалістів порівняно з іммігрантами попередніх хвиль [21, с. 15]. У цей же період українці Канади стали здебільшого селитися у промислово розвинених регіонах країни [61, с. 10], що сприяло підвищенню їхнього життєвого рівня. У США відтік іммігрантської робочої сили із сільськогосподарського сектора в легку і важку промисловість з більш високооплачуваними робочими місцями відбувся у 1950-х рр. [33].

Переважає більшість австралійських українців – колишні т.зв. «переміщені особи» та «воєнні біженці». Організаційно-суспільне життя в Австралії розвивалось подібно до північноамериканських країн [7; 18, с. 12–26].

Значно сприяла розбудові українського громадського життя у Північній Америці церква, у Західній Європі вона не мала такого впливу. Українці створювали окремі громади за територіальною ознакою, спочатку локальні, потім регіональні, а згодом загальнодержавні та міжнародні. Соціально-економічні організації західної української діаспори можна класифікувати наступним чином: економічні, громадсько-політичні, освітньо-наукові, культурно-мистецькі, професійні, профспілкові, молодіжні та студентські, військові та ветеранські, спортивні.

Велике значення має літературно-видавничу діяльність закордонних українців, оскільки, на відміну від України, вони мали змогу друкувати періодичні видання, наукові та науково-популярні монографії, художню літературу тощо без цензури, які видавалися за кошти приватних осіб, різноманітних організацій і навіть урядів нових країн поселення. Завдяки видавничій діяльності вдавалося мобілізувати українців на різні акції (розміщуючи оголошення у газетах та інформаційних бюлетенях), інформувати громаду про стан справ на Батьківщині, налагоджувати комунікацію між представниками української діаспори з різних країн. Також українці за кордоном активно розвивали культурну діяльність: музичну творчість, народне та образотворче мистецтво, драматичні гуртки, театри тощо. У різних країнах транслиуються україномовні теле- та радіопередачі.

Значну частину суспільної роботи виконували українські жінки – займалися збором коштів, влаштуванням свят, благодійністю тощо. Нині занепадають або зовсім зникають організації політичного та військового спрямування, оскільки їхні члени постаріли, а молодь не організовується у подібні товариства за етнічною ознакою. Закордонним українцям вдавалося регулярно доносити до загального відома злочини радянського режиму, законність і виправданість українських прагнень державної незалежності та інформацію про долю українських патріотів.

Підприємцям матеріального благополуччя українських емігрантів Північної Америки стали запомогові товариства, ці організації носили філантропічний та соціально-допоміжний характер [3]. Виключно американським явищем стали допомогово-асекраційні товариства (братства) які почали виникати з кінця XIX ст. з метою допомоги робітникам та їхнім сім'ям, в разі смерті, або травмування робітників на виробництві. Дрібні братства об'єднувались, утворюючи великі союзи. Юридичні, ідеологічні та фінансово-економічні засади цих союзів дещо відрізнялись, але мета була спільною. Нині багато з них проводять активну діяльність і володіють величезною матеріальною базою.

Важливу роль у житті українських громад за кордоном відігравали науково-освітні заклади. Період після Другої світової, коли розпочалося масове переселення українців з Західної Європи до Північної Америки та Австралії став переломним моментом у їхньому розвитку: у Західній Європі одні з них ліквідувалися, інші ж реорганізували свою діяльність – перейшли від стаціонарної форми навчання до заочної та акцентували свою діяльність на науково-дослідній формі роботи. Натомість у США, Канаді та Австралії освітньо-наукові заклади отримали новий поштовх: через приїзд значної кількості освітян, науковців та освічених людей різних професій старі установи отримали свіжий приплив сил, на нові місця почали переноситися цілі наукові та освітні осередки разом з кадрами і створюватися нові. Українські навчально-освітні заклади за кордоном завжди ставили собі за мету поширювати правдиву інформацію про Україну. Науковці, вчителі, політики, письменники, журналісти, громадські діячі – усі вони чітко розуміли важливість знань про історію своєї Батьківщини, її літературу, мову, культуру тощо й ділилися цими знаннями як з українськими іммігрантами (серед яких в I пол. XX ст. було багато неписьменних), так і з іноземцями.

За кордоном діяли українські вищі навчальні заклади, періодично відбувалися курси українознавства [5, с. 157; 26, с. 64; 43, с. 63; 50, с. 87]. Активно діяли на території західноєвропейських країн, Північної Америки та Австралії й українські наукові установи – НТШ, УВАН тощо. На сьогодні ситуація з науково-освітніми закладами української діаспори у Західній Європі доволі складна через недостатнє фінансування [23, с. 137–139; 65, с. 168], їхня діяльність і надалі продовжує триматися на ентузіазмі та патріотизмі вчених, жертвності українських громадян та дотаціях іноземних урядів, не отримуючи жодної підтримки від України [27]. У Сполучених Штатах Америки та Австралії українознавчі кафедри переважно фінансуються за рахунок місцевої діаспори та спеціально створених з цією метою фондів [20, с. 200–206; 37; 47, с. 617–621].

У 1980-ті – 1990 рр. українці у Німеччині, Великобританії та Франції переважно працювали простими робітниками в різних галузях промисловості та на будівництві. Окремі представники української діаспори володіють власними підприємствами. Частина – має вищу освіту та володіє престижними фаховими спеціальностями – лікарі, інженери, техніки, архітектори, є науковці, викладачі вузів та ліцеїв, перекладачі, художники, співаки, музиканти тощо. Більшість українців Франції та Німеччини мають громадянство країн проживання, але їхній життєвий рівень переважно нижчий, ніж у середньому по

країні, натомість більшість українців Великобританії не мають британського підданства, проте, більшість з них доволі заможні, їхній життєвий рівень такий самий, а подекуди й вищий, ніж у середньому по країні. Народжені у третьому та четвертому поколіннях діти українських емігрантів переважно асимілювалися [9, с. 77; 66, с. 330; 67].

На території Західної Європи серед українських емігрантів розвинувся кооперативний рух, що на відміну від свого північноамериканського аналога, мав виробничо-збутовий, а не кредитний характер. Насамперед це пов'язано з невеликою кількістю української економічної (робітничої) еміграції на території Західної Європи на початку ХХ ст. Внаслідок чого, вони не спромоглися утворити власних сильних економічних організацій. Українські економічні організації, створені емігрантами на території нових країн поселення завжди приймали активну участь у релігійному, громадському, політичному, культурно-освітньому житті країни. Вони виділяли кошти на будівництво церков, народних домів, культурно-освітні цілі, громадські заходи тощо. Діяльність українців у західноєвропейських країнах була і залишається досить суттєвою. Незважаючи на певні індивідуальні економічні успіхи українців на території Західної Європи, їхні економічні організації не набули такого розвитку, як у Північній Америці та Австралії.

У 1980 – 1990 рр. серед українців США переважали кваліфіковані робітники, службовці не індустріальної сфери, науковці, вчителі, лікарі, юристи, менеджери тощо [65, с. 60; 66, с. 362]. В останні десятиліття ХХ ст. показник доходів української родини на 1 тис. доларів перевищував відповідний показник для всього білого населення країни, що говорить про успішну самореалізацію українців у Сполучених Штатах Америки [1]. Українці Канади за відносно короткий час здобули поважне економічне становище [9, с. 68], працюючи у сільському господарстві (переважно на власних фермах) та у різних галузях промисловості. У гірництві і каменоломнях працює небагато українців, але існує кілька українських гірничих спілок для видобутку золота, нікелю, титану та земного газу, активи яких сягають мільйонів доларів. Є декілька десятків великих будівельних і транспортних підприємств (більшість в районі Торонто) [8, 253–256]. У США упродовж 1980-х рр. постали й ведуть свою роботу великі українські будівельні компанії. Власники яких не лише розбудовують свої підприємства, а й надають роботу українцям [52, с. 59]. Окремі українці США та Канади володіють готелями та мотелями. Багато підприємців матеріально підтримували національні організації, школи, церкви у Північній Америці та на Батьківщині, ділилися своїм досвідом в українських часописах тощо. Одні бізнесмени стверджують, що їхній бізнес постійно розвивався, насамперед завдяки українським покупцям [11, с. 80; 57, с. 190], які підтримували гасло «свій до свого», інші скаржаться, що цей заклик, який був популярний на батьківщині, на практиці у США не діяв і бізнес вдалося розвинути завдяки іноземним клієнтам [58, с. 42, 62]. Загалом, у Канаді це гасло набуло значно більшого поширення.

Сьогодні українці представлені в усіх сферах економіки США й Канади і за матеріальними статками належать до стійкого середнього класу, зустрічаються серед них і дуже заможні люди. Українські іммігранти та їхні нащадки обіймали й обіймають високі посади в урядових установах та збройних силах США й Канади, є членами різних політичних партій, а подекуди входять навіть до їх керівного складу, займають провідні посади в банківському, фінансовому і страховому секторах. Нині у Північній Америці діють численні українські банки, багато з яких користуються федеральними гарантіями, кредитні кооперативи та страхові компанії [22, с. 435; 65, с. 60–62, 83–84]. Українці та їхні

нащадки представлені фактично у всіх сферах малого та середнього бізнесу США й Канади.

Українські іммігранти у Північній Америці створили широку мережу національних кооперативних організацій зі значною фінансовою базою. Діяльність українців на кооперативній ниві у Північній Америці була і залишається досить суттєвою. Хоча нині цей рух як в Канаді, так і в США зазнає труднощів, насамперед через старіння і відхід від справ її засновників та асиміляцією серед молодших поколінь українців. Кооперативи сприяли поліпшенню матеріального становища українців та їхніх родин, підвищенню соціального статусу, здобуттю поваги місцевого населення, внеску у розвиток економіки нових країн поселення тощо. Крім того, саме українські кооперативні організації у Північній Америці сприяли відродженню та розвитку кооперативного руху у незалежній Україні.

Українська імміграція в Австралії наймолодша і малочисельна, проте, її надбання становлять незаперечний вклад в історію всього українства. Хоча нині вона також переживає ряд проблем: старіння спільноти, асиміляція молодших поколінь, втрата рідної мови тощо. Проте вона також долучилася до розбудови українських національних інституцій в Австралії, збереження культурних та літературних надбань на чужині, своєї етнічної самобутності та культурно-побутових особливостей [15, с. 26–27; 31, с. 178–199]. В Австралії також активно розвивалися кредитні кооперативи. Проте, у 1989 – 1990 рр. у країні через складну економічну ситуацію занепало багато фінансових компаній і банків, що, у свою чергу, призвело до ліквідації чи злиття слабших кредитних кооперативів, а їхня кількість зменшилася на 10% [6]. Українські кооперативи в Австралії також використовували гасло «Свій до свого». Нині українці Австралії мають престижні роботи, нерухомість та всі атрибути заможного життя. Серед них немає мільйонерів, проте, вони належать до стійкого середнього класу. Порівняно небагато українців створили власні малі, й тим паче великі підприємства.

Після здобуття Україною незалежності, до західноєвропейських країн почали прибувати нові українські емігранти з метою заробітків – здебільшого молодь у віці 20–35 років, які переважно не беруть активну участь в житті організованої української громади, часто вони навіть не володіють українською мовою, що призводить до конфронтації між ними і «старими» іммігрантами перебувають у країнах нелегально, погано адаптувалися до нових умов життя і прагнуть інтегруватися в нові суспільства [4; 28; 60, с. 173; 65, с. 162, 166]. До Північної Америки сьогодні з України виїжджають висококваліфіковані фахівці окремих галузей виробництва та науковці насамперед через економічні обставини, які без проблем отримують візи [17, с. 10–13]. Цікаво, що молодь цікавиться українською культурою навіть більше ніж їхні батьки, відвідує рідні школи, мистецькі колективи і знає українську мову.

До Австралії нові українські іммігранти приїжджають не лише з України, а й з інших країн колишнього СРСР, вони переважно належать до економічної еміграції, більшість з них не має розвинутої української національної свідомості і часто пов'язані родинними й культурними зв'язками із традиційно чужими етнічними спільнотами [18, с. 18–19]. Молодь як правило не приймає активної діяльності у національних громадських організаціях, поступово асимілюється, хоча мовою володіє.

Нині у західноєвропейських країнах існує чимало українських організацій, започаткованих у міжвоєнний період, а також створених після Другої світової війни і навіть зовсім нових, заснованих у 1990 – 2000 рр.: загальногромадських, регіональних, локальних. Незважаючи на всі економічні проблеми, асиміляцію молодих поколінь тощо,

вони володіють поважними матеріальними статками, нерухомістю, друкованими органами і значними людськими ресурсами, здатними мобілізуватися і лобіювати інтереси нашої держави перед урядами своїх країн. Більшість з них існували завдяки жертвам українських громад, не отримуючи ніякої допомоги ні від української влади, ні від урядів країн проживання [4; 10; 27; 29, с. 50; 50, с. 68].

Незважаючи на труднощі, між Україною і Німеччиною, Великобританією, Францією розвиваються відносини на культурному, гуманітарному, спортивному, туристичному та економічному рівнях. Не в останню чергу завдяки численним двостороннім громадським організаціям, членами яких є як українці України, так і німці, британці, французи українського походження, спільним підприємствам, які сприяють економічному розвитку України вцілому та її окремих регіонів [10; 44, с. 455–456; 54; 65, с. 168].

Українські вчені, що проживають на території України після здобуття Україною незалежності, також отримали змогу долучитися до дослідження історії й розвитку української діаспори за кордоном. Значно збільшилася кількість українських студентів у цих країнах [17, с. 10–13; 28; 63].

Зі здобуттям незалежності позвалися контакти діаспори з громадськими організаціями та почалися спроби спілкування з державними структурами України. Значно активізувалася українська діаспора західноєвропейських країн під час Помаранчевої революції, надаючи різноманітну допомогу, проте, невдовзі в черговий раз розчарувалася подальшим розвитком політичних подій в Україні [2; 51]. Подібну ситуацію спостерігасмо і нині, коли під час Революції Гідності та після початку російсько-української війни українці західного світу у черговий раз об'єдналися для підтримки Батьківщини, нам потрібно знову не втратити свій шанс.

Отже, західна українська діаспора мала сприятливі умови для розбудови власних соціально-економічних організацій і вона це дуже добре використала. Залежно від законодавства країн поселення, економічної, політичної та суспільної ситуації українці створювали різноманітні соціально-економічні інституції у свій вільний час, ефективність яких підтверджується значними літературними, науковими, культурними та матеріальними надбаннями. Ініціатива як правило належала невеликій групі активістів, а перші збори відбувалися у приватних будинках, таборних бараках або у громадських місцях. Таким чином, завдяки компактному проживанню, спільній мові, культурі та традиціям, а також відособленому проживанню, українцям західної діаспори вдалося: розбудувати потужну мережу соціально-економічних організацій, які допомогли їм створити стабільну матеріальну базу, на яку й нині мають змогу опиратись українські іммігранти та їхні нащадки; зберегти мову та культурно-побутові особливості; досягти у соціальній структурі стійкого «середнього класу».

Українці у різних куточках світу завжди швидко і активно реагували на різноманітні суспільні трансформації, які відбувалися на їхній Батьківщині: проводили різноманітні акції, надавали посильну моральну та матеріальну допомогу, підтримували національну мову та культуру, з метою збору коштів створювали різноманітні фонди. Вони поширювали правдиву інформацію про Україну, українську культуру та змагання українського народу за належність, повідомляючи загал про злочини радянського режиму, спростовували у ЗМІ негативні стереотипи щодо своєї країни, організовували демонстрації в річницю Голодомору, сприяли діяльності українських політичних партій, підтримували політв'язнів та їхні родини, студентів, борців з тоталітарним режимом, розповідали правду про катастрофу на Чорнобильській АЕС. Коли Україна стала незалежною, діаспора не

припинила їй допомагати. У подібних акціях брала участь більшість українських організацій за кордоном. З метою вшанування історичних подій, видатних постатей та ювілеїв споруджували українські пам'ятники за рахунок окремих громад, парафій та організації, переважно біля церков чи народних домів.

Досліджувані західноєвропейські, північноамериканські країни та Австралія стали пріоритетними для незалежної України у розвитку зовнішньої політики. Українські емігранти досягли поважного становища в суспільствах своїх країн, українські інституції західної діаспори мають значну матеріальну базу, розбудовану інфраструктуру, комунікативні можливості і вони здатні допомогти Україні визначитися з пріоритетними напрямками розвитку у політичній, економічній, соціальній та культурній сферах, а також сприяти їх реалізації.

Першочерговим завданням українського уряду є створення максимально сприятливих умов для моральної, матеріальної і насамперед політичної підтримки закордонного українства. У свою чергу Північна Америка, Західна Європа та Австралія мають змогу надати Україні реальну фінансову, політичну, військову, дипломатичну підтримку для здійснення реформ та розвитку міжнародних відносин.

Український інвестиційний клімат знаходиться на етапі становлення і повинен зробити значний прогрес задля залучення ресурсів та капіталу західної української діаспори, що принесло б значну користь нашій країні. Основними перепонами для бізнесменів українського походження на шляху інвестування в економіку України насамперед є відсутність належної законодавчої бази, податкових пільг для інвесторів українського походження, юридичних гарантій недоторканості капіталу, корупція та бюрократія.

Суспільно-політична діяльність закордонних українців має реальний вплив на формування зовнішньої політики країн їхнього проживання щодо України та може лобювати інтереси нашої держави і допомогти їй створити позитивний імідж в очах міжнародної спільноти. Стійке політичне та економічне становище української діаспори доцільно використати в геополітичних інтересах України, створивши для цього належні умови та налагодивши зв'язки з діаспорою на найвищому державному рівні. Отже, українська діаспора може відіграти неабияку роль у гармонізації міждержавних відносин.

Україна у свою чергу також має допомагати своїй діаспорі, оскільки частина її організацій на науково-освітніх закладах неспроможна функціонувати без її підтримки. Вона має сприяти захисту прав закордонних українців у країнах їхнього проживання. Бездіяльність української влади може призвести до втрати потужного інтелектуального й ділового потенціалу мільйонів людей, здатних активно впливати на політику своїх держав щодо України.

Список використаної літератури

1. Абліцов В., Сімченко Г. Українська діаспора: вчора і сьогодні / В. Абліцов, Г. Сімченко // Всеукраїнська експертна мережа. – Режим доступу: http://www.experts.in.ua/baza/analitic/index.php?ELEMENT_ID=11132/ (дата звернення: 17 листопада 2016 р.).
2. Бай Н. Інтерв'ю для «УіСС» з Надзвичайним і Повноважним послом України у Франції Ю. Сергєєвим / Н. Бах. – Режим доступу: <http://www.uwtoday.com.ua/article.asp?Lid=1&NID=3657&JID=201> (дата звернення: 11 травня 2014 р.).

3. Бачинський Ю. Українська імміграція в Сполучених Штатах Америки / Ю. Бачинський / ред. і автор передмови В. Маркусь. – К., 1995. – 2 вид. – 342 с.
4. Бик Т. // Львівська газета. – 2004. – № 212 (536). – 18 листопада // Режим доступу: <http://www.gazeta.lviv.ua/articles/2004/11/18/226/> (дата звернення: 13 травня 2014 р.).
5. Бойків О. Початки «Українського слова» / О. Бойків // Календар-альманах «Українського слова». – Париж: Націоналістичне видавництво в Європі, 1961. – С. 157.
6. Боллох М. Рада українських кооперативів Австралії. Альманах / М. Боллох // Українські кооперації діаспори. – Мельбурн, 1984.
7. Боллох М. Українська громада в Австралії / М. Боллох // Сучасність. – 1973. – Ч. 4.
8. Боровик М. Століття українського поселення в Канаді (1891–1991) / М. Боровик. – Монреаль; Оттава: Українська могилянсько-мазепинська академія наук, 1991. – 485 с.
9. Бушин М., Чубіна Т. Українці в світі: навч. посіб. для викл. та студ. неістор. спец. вузів. / М. Бушин, Т. Чубіна; Черкас. ін-т пожеж. безпеки ім. Героїв Чорнобиля, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси: Черкас. ЦНТЕІ, 2003. – 176 с.
10. Винниченко І. Українці у Франції / І. Винниченко // Заграница. – № 7.
11. Гавриш В. Моя Канада і я: Спогади й розповіді про українських піонерів у Канаді / В. Гавриш. – Едмонтон, 1974. – 349 с.
12. «Галичани» в «Українській громаді в Парижі» (3 українського життя в Парижі 1908-1914 років) // Україна, українознавство і французьке культурне життя. – 1952. – № 7.
13. Гуменюк І. Мої спомини: До розвитку організованого життя українців у Східній Канаді / І. Гуменюк. – Торонто, 1957. – 61 с.
14. Данильченко М. Організація наших господарських сил в Америці / М. Данильченко // Пропам'ятна книга видана з нагоди 40-літнього ювілею УНС / ред. Л. Мишуга. – Джерсі сіті, Н. Дж.: УНС, 1936. – С. 360–364.
15. Досягнення українців у діаспорі // Громада: журнал товариства українців соборників. – Сідней, 1990. – № 8. – С. 26–27.
16. Дюпон-Мельниченко Ж.Б. Громадська діяльність міжвоєнної української еміграції у Франції / Ж.Б. Дюпон-Мельниченко // Українська діаспора. – 1995. – № 7. – С. 96–102.
17. Економічна еміграція з України: причини і наслідки: матеріали «круглого столу» (26 квіт. 2003 р., м. Київ) / Упоряд. І. Винниченко. – К.: Ін-т дослідж. діаспори, 2003. – 60 с.
Скельчик С. Зберігаючи спадщину: нарис історії української спільноти в Австралії / С. Скельчик // Альманах українського часопису «Вільна Думка» та Фондації Українознавчих Студій в Австралії. – Сідней, 1994. – С. 12–26.
18. Жила В. Апостольський екзархат у Німеччині і Скандинавії: До 30-річчя заснування екзархату та інтронізації першого екзарха Преосв. Кир Платона Корнилюка / В. Жила. – Мюнхен: Український християнський рух, 1989. – С. 55–57.
19. Жуківський А. Фондація українознавчих студій в Австралії / А. Жуківський // Альманах українського часопису «Вільна думка» та Фондації українознавчих студій в Австралії. – Сідней, 1994. – С. 200–206.

20. Зберігаючи українську самобутність / Євтух В., Камінський Є., Ковальчук О., Трошинський В.; Ін-т соціології АН України. – К.: Інтел, 1992. – 98 с.
21. Історія України: нове бачення / Верстюк В., Гарань О., Гуржій О. та ін.; під ред. В. Смолія. – К.: «Альтернативи», 2000. – 464 с.
22. Карпенко В. Українські студії під небом Баварії: Мюнхенські враження / В. Карпенко. – К.: Вечірній Київ, 1998. – С. 137–139.
23. Качараба С. П. Еміграція з Західної України. 1919–1939: дис... д-ра іст. наук: 07.00.02 / Качараба Степан Петрович; Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. – Львів, 2003. – 454 арк.
24. Кейданський К. Табори для переміщених осіб в Австрії та Німеччині / К. Кейданський // Українська діаспора. – 1994. – № 6. – С. 118–123.
25. Кириченко Р. С. Українознавчі студії науковців української діаспори у Франції / Р. Кириченко // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – Київ, 2004. – Т. II. – С. 64.
26. Ключковська І. Фактори збереження національної ідентичності українців Франції / І. Ключковська. – Режим доступу: <http://www.ualogos.kiev.ua/fulltext.html?id=955> (дата звернення: 23 червня 2013 р.).
27. Косован Е. Особенности формирования и перспективы развития украинской диаспоры в Германии в 1990-е – начале 2000-х гг. / Е. Косован. – Режим доступа: <http://www.ia-centr.ru/expert/1530/> (дата обращения: 17 грудня 2013 р.)
28. Кравець Р. Українці у Великобританії / Р. Кравець // Українська діаспора. – 1994. – № 5. – С. 47–50.
29. Кравчук П. На новій землі: Сторінки з життя, боротьби і творчої праці канадських українців / П. Кравчук. – Торонто: Крайовий виконавчий комітет Товариства об'єднання українських канадців, 1958. – 392 с.
30. Лаврівський Л. Зовнішні зв'язки українців в Австралії / Л. Лаврівський // Українці в Австралії / Гол. ред. М. Павлишин. – Мельбурн: СУОА, 1998. – Т. 2. – С. 178–199.
31. М. М. Сучасна українська еміграція в Німеччині / М. М. // Календар альманах на 1948 рік. – Авсбург; Мюнхен, 1948. – С. 177.
32. Маганья Л. Иммиграционная политика США: тенденции и результаты. Перспективы / Л. Маганья // Отечественные записки. – 2004. – № 4. – Режим доступа: http://www.perspektivy.info/oykumena/amerika/imm_politika_usa.htm (дата обращения: 13 травня 2014 р.)
33. Маруняк В. Олександр Бойків – організатор українського життя у Франції / В. Маруняк. – Париж, 1996. – 170 с.
34. Маруняк В. Українська еміграція в Німеччині і Австрії по Другій світовій війні / В. Маруняк. – Мюнхен, 1985. – Т. I: Роки 1945–1951. – 405 с.
35. Маруняк В. Українська еміграція в Німеччині і Австрії по Другій світовій війні / В. Маруняк. – К., 1998. – Т. II: Роки 1952–1975. – 127 с.
36. Микитович Р. Українці в науці п'ятого континенту / Р. Микитович // Вісник НТШ. – 1993. – Ч. 5.
37. Мишуга Л. Як формується світогляд українського іммігранта в Америці / Л. Мишуга // Пропам'ятна книга видана з нагоди 40-літнього ювілею УНС / Л. Мишуга (ред.). – Джерсі-сіті, Н. Дж.: УНС, 1936. – С. 18–170.

38. На громадянській ниві: До 25-ліття Центрального представництва української еміграції в Німеччині / ред. О. Зеленецький. – Мюнхен, 1972. – 115 с.
39. На громадянській ниві: З діяльності Центрального представництва української еміграції в Німеччині (1968-1987) / упоряд. Б. Шарко. – Мюнхен: ЦПУЕН, 1988. – 188 с.
40. Наріжний С. Українська еміграція: Культурна праця української еміграції 1919–1939: матеріали, зібрані С. Наріжним до частини другої / С. Наріжний; упоряд. Л. Яковлева [та ін.]; Національна комісія з питань повернення в Україну культурних цінностей при Кабінеті Міністрів України, Головне архівне управління України. – К.: Вид-во імені Олени Теліги, 1999. – 272 с.
41. Настасівський М. Українська імміграція в Сполучених державах / М. Настасівський. – Нью-Йорк: Союз українських робітничих організацій, 1934. – 256 с.
42. Наумович С. Перші курси українознавства СУМ у Парижі / С. Наумович // Авангард. – 1965. – Ч. 2–3. – С. 63.
43. Нікітіна Н. О. Геополітичні аспекти формування поля взаємодії Україна – Німеччина / Н. Нікітіна // Збірник Науково-дослідного інституту українознавства. – Київ, 2004. – № 2. – С. 455–456.
44. Освіта в українському зарубіжжі: досвід становлення і перспективи: Матеріали I Між нар. наук.-практ. конф., 1-4 листоп. 2000 р./ редкол.: В.В. Скопенко (голова) та ін. – Київ: Укр. Світ, 2001. – 240 с.
45. Павликовська І. Об'єднання українських жінок у Німеччині. 35 років Об'єднання українських жінок у Німеччині, 1945–1980 / І. Павликовська; ред. кол.: Д. Ребет та ін. – Мюнхен: Об'єднання українських жінок, 1980. – С. 13–28.
46. Павлишин М. Лекторат україністики ім. М. Зерова в університеті ім. Монаша (Мельбурн) і Допомоговий Фонд українознавчих студій / М. Павлишин // Українці в Австралії: Матеріали до історії поселення українців у Австралії / гол. ред. М. Павлишин. – Мельбурн: СУОА, 1966. – Т. 1. – С. 617–621.
47. Павлюкевич П. Українці в бізнесі // Пропам'ятна книга Українського народного дому у Вінніпегу / П. Павлюкевич; збір. С. Ковбель; ред. Д. Дорошенко. – Вінніпег: Український народний дім, 1949. – С. 825–827.
48. Полтава Л. Історія Української народної помочі в Америці і Канаді (з 1914 року) / Л. Полтава. – Нью-Йорк: УНП, 1977. – 408 с.
49. Рафалюк П. Спогади з діяльності братніх установ у Ноттінггамі: СУБ, ОУЖ, ОБВУ, УХР, УКПО / П. Рафалюк. – Ноттінггам: Союз українців у Великобританії, 1996. – Т. II.
50. Ришкович С. Світ широкий: як підтримували помаранчеву революцію українці в Англії / С. Ришкович // Волинь – незалежна громадсько-політична газета. Режим доступу: <http://www.volyn.com.ua/?rub=21&article=10&arch=304> (дата звернення: 24 червня 2014 р.).
51. Рогатинський П. Чим українці причинилися до економічного росту Детройту / П. Рогатинський // Українці в Детройті і в Мічигані: Відзначення 1000-ліття хрещення України / Детройтський митрополітальний комітет українського тисячоліття. – Детройт, 1988. – С. 59.
52. Романишин П. Студії до історії Української католицької церкви в Німеччині: Петро Вергун – перший апостольський візитатор і адміністратор / П. Романишин. – Вінніпег, 1988. – 212 с.

53. Сміт Р. Великобританія вітає європейський вибір України: Інтерв'ю Р. Сміта, Посла Великобританії та Північної Ірландії в Україні / Р. Сміт // *Economic Annals* – XXI. – 2000. – № 6. – Режим доступу: <http://www.soskin.info/ea.php?pokazold=20000698&n=6&y=2000> (дата звернення: 16 травня 2014 р.).
54. Совінська Н. В. Внесок української діаспори країн Західної Європи в розвиток економіки та культури незалежної України (1991–2001 рр.): дис... канд. іст. наук: 07.00.0 / Совінська Наталя Вікторівна; Тернопільська академія народного господарства. – Тернопіль, 2002. – 225 арк.
55. Срібняк І. В. Українці на чужині. Полонені та інтерновані вояки-українці в країнах Центральної та Південно-Східної Європи: становище, організація, культурно-просвітницька діяльність (1919–1924 рр.) / І. Срібняк; Київський держ. лінгвістичний ун-т. Кафедра історії України та зарубіжних країн. – Київ, 2000. – 324 с.
56. Стасюк П. 25 років у бізнесі / П. Стасюк // Ювілейний альманах виданий з нагоди 50-літнього ювілею Українського народного союзу: 1894-1944 / Л. Мишуга (ред.). – Джерсі-Сіті, Нью Джерсі: УНС, 1944. – С. 190–225.
57. Стасюк П. В новому світі: Спомини і думки бізнесмена / П. Стасюк. – Нью-Йорк, 1958. – 158 с.
58. Терлецький О. Українці в Німеччині, 1915–1918 / О. Терлецький. – К.; Лейпциг: Українська накладна, 1919. – Т. 1: Історія української громади в Рашгати, 1915–1918. – 429 с.
59. Тимошик М.С. Українознавство у Франції / М. Тимошик // *Українознавство*. – 2002. – № 3. – С. 173.
60. Тиндик Н. Особливості імміграційної політики Канади // *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ* / Н. Тиндик. – 2008. – № 3. – С. 2–11.
61. Толопко Л. Трудові українці США / Л. Толопко. – Нью-Йорк: Ліга американських українців, 1984. – Кн. 1: 1880–1924 рр. – 199 с.
62. Томас Р. Українці в Лондоні / Р. Томас // *Дзеркало тижня*. – 2006. – № 33 (612). – 2–8 вересня.
63. Трощинський В. Витоки та історична доля міжвоєнної української еміграції в Європі (закінчення) / В. Трощинський // *Українська діаспора*. – 1994. – № 6. – С. 5–29.
64. Трощинський В. П., Шевченко А. А. Українці в світі / В. Трощинський, А. Шевченко. – К.: Вид-й дім «Альтернативи», 1999. – 352 с.
65. Українська еміграція: від минувшини до сьогодення: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. / Б. Лановик, М. Траф'як, Р. Матейко та ін.; за ред. Б. Лановика. – Тернопіль: Спеціаліз. ред. наук., метод. та довід. літ. Всеукр. незалеж. жін. газ. «Чарівниця», 1999. – 511 с.
66. Українці в Німеччині. – Режим доступу: <http://www.donoda.gov.ua/main/ua/publication/content/589.htm> (дата звернення: 21 квітня 2015 р.).
67. Чумер В. Спомини про переживання перших українських поселенців у Канаді: 1892–1942 / В. Чумер; передмова автора. – Едмонтон; Алберта, 1942. – 188 с.

68. Щигельська Г. О. Союз українців у Великій Британії: етапи становлення, організація та діяльність (1945 – 1949 рр.): Дис. ... канд. іст. наук: 07.00.02. – Чернівці, 2006. – 211 арк.
69. Щигельська Г. Участь Союзу українців Великої Британії у боротьбі з радянським тоталітарним режимом у 40-х – 80-х рр. – Режим доступу: <http://www.cdvr.org.ua/uvr.php?nomer=4&roz=17> (дата звернення: 25 березня 2015 р.)
70. Яріш В., Сулима М. Українці в Берліні 1918–1945: Пропам'ятний збірник доповідей і спогадів з життя і діяльності українців у Берліні з нагоди З'їзду (м. Торонто, 5 вересня 1981 р.) / В. Яріш, М. Сулима; за ред. В. Вериги. – Торонто: НТШ, 1996.

Стаття надійшла до редколегії 18.01.2017

Прийнята до друку 19.02.2017

THE ROLE OF THE UKRAINIAN ORGANIZATIONS OF THE WESTERN DIASPORA IN THE PROCESS OF STRENGTHENING OF GEOPOLITICAL POSITION OF UKRAINE

Olena Ruchko

Research Institute of Ukrainian Studies
research associate of department of philosophy and geopolitics
Isaakyana St. 18, 01135 Kyiv, Ukraine
e-mail: elvyakova@gmail.com

Appearance and development of the social and economic organizations of the Ukrainian immigrants in the territory of the United States of America, Canada, Germany, France, Great Britain and Australia is researched. Their influence on development of interrelations of independent Ukraine with the researched countries is found out. The internal activity of the Ukrainian diaspora of North America, the Western European countries and Australia is analysed for the purpose of acquaintance of residents of the countries of their settlement with problems of Ukraine and the international external relations, – by means of which the Ukrainian immigrants aim to help the Homeland.

Keywords: Ukrainian diaspora, national organizations, international relations, geopolitics, economic development, social achievements.